

Wie vertaalt, loopt onvermijdelijk tegen de grenzen van de taal aan. In deze rubriek presenteert elke maand een vertaler zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem – en de uiteindelijke oplossing.

Jos den Bekker

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Mijn grootste vertaalproblemen zijn en blijven de problemen die ik niet naar tevredenheid heb weten op te lossen, dus daar zwijg ik liever over. Ik had laatst wel een akkefietje waarbij ik me aanvankelijk in allerlei bochten wrong om er iets van te maken. Het betrof een monoloog in de roman *La Oculta* van de Colombiaanse schrijver Héctor Abad, waarin een vrouw betoogt dat je in alle families wel iemand hebt die niet helemaal in de haak is. Dat zegt ze met de uitdrukking “Unos nacen con estrella y otros nacen estrellados”, letterlijk: ‘Sommigen worden met een ster geboren en anderen ‘gesterd’’, dat wil zeggen: ‘stuk’, ‘gebutst’, ‘niet helemaal oké’. Hoe moest ik dat nou zodanig in elkaar breien dat een zekere relatie tussen het linker- en het rechterlid van de vergelijking, om het zo maar eens te zeggen, behouden bleef? En het bovendien nog in de mond leggen van een rad pratende vrouw die wars was van enig gekunsteld taalgebruik?

Hoe hebt u het opgelost?

Aan iets met *gesternte* hoefde ik niet te denken – het woord alleen al. Ik moest iets heel anders vinden wat hetzelfde idee uitdrukte. De bekende speld in een hooiberg. Wat ik in zo’n geval wel doe, is almaar zinnestjes met een open plek erin herhalen, in de hoop dat het juiste woord of de juiste zinsnede vanzelf op die plek valt. Ik begon met ‘De een wordt geboren ...’ Dat werd niks. Vervolgens schakelde ik over op ‘De een is ... en de ander is ...’ En toen rolde het er vanzelf uit: “De een is zus en de ander is zozo.”

Jos den Bekker (1946) vertaalde uit het Engels onder andere werk van Peter Ackroyd, Michael Ondaatje en Mordecai Richler, en uit het Spaans werk van Héctor Abad, Javier Cercas (shortlist Europese Vertaalprijs 2015), Tomás González en Evelio Rosero. Momenteel werkt hij aan het laatste boek van Javier Cercas, *El Impostor*.

Foto: Olga Góngora